

ANTHROPOSOFICKÉ VŮDČÍ MYŠLENKY

MICHAELOVA ÚLOHA VE SFÉRE AHRIMANOVĚ

Rudolf Steiner

Člověk se může zahledět nazpět na svůj dějinný vývoj a přitom spočinout duchovým pohledem na oné osobité zvláštnosti, kterou se vyznačuje duchovní život lidstva v posledních pěti stoletích; v tom případě nebude moci jinak než i v obyčejném vědomí poznávat alespoň tušením, že od těchto pěti století se ocitá na významném přelomu celého pozemského vývoje lidstva.

V posledním článku jsem poukázal z jistého hlediska na tento významný obsah. Můžeme se zahledět do dávno minulých dob vývoje. A spatříme, jak se v člověku proměňovala ona duševní síla, která je v současné době činná jako síla inteligence.

Teď se na poli lidského vědomí objevují myšlenky - mrtvé, abstraktní myšlenky. Tyto myšlenky jsou vázány na fyzické tělo člověka; člověk nemůže jinak než je uznávat za svůj výtvar.

V dobách pravěku člověk, když obracel pohled své duše směrem, v němž se mu dnes zjevují vlastní myšlenky, spatřoval božské duchové bytosti. Člověk prožíval, že jeho celé bytí, až po fyzické tělo, je vázáno na tyto bytosti; nemohl jinak než uznávat, že je sám výtvozem těchto bytostí. Ale za výtvar těchto bytostí musel uznávat nejenom *své bytí*, ale i své *konání*. Člověk neměl vlastní vůli. Co konal, bylo projevem vůle božské.

Postupně dospěl vývoj, jak to bylo vylíčeno, až k vlastní vůli, jejíž čas nadešel přibližně před pěti stoletími.

Ale tato poslední etapa vývoje se ode všech předchozích liší mnohem silněji než tyto etapy mezi sebou.

Tím, že myšlenky přecházejí na fyzické tělo, ztrácejí životnost. Odumírají, stávají se z nich mrtvé útvary. V dřívějších dobách byly, i když náležely člověku, vždycky ještě současně orgány božských duchových bytostí, do jejichž světa člověk přísluší. Byly v člověku projevem *vůle bytostí*. A tak se člověk cítil svými myšlenkami živě spojen s duchovým světem.

Se svými mrtvými myšlenkami se člověk cítí odloučen od duchového světa. Cítí se cele zasazen do světa fyzického.

Tím je však zasazen do sféry ahrimanské duchovosti. Ta nemá nijak silnou moc v oblastech, v nichž bytosti vyšších hierarchií udržují člověka ve své sféře buď tak, že - jako v dobách pravěku - v člověku samy působí, nebo - jako později - v něm působí svým oduševnělým nebo oživeným odleskem. Pokud trvá tato působnost nadsmyslových bytostí zasahující do působnosti lidské, tedy asi až do patnáctého století, mají ahrimanské mocnosti v *rámcí vývoje lidstva* jenom - dalo by se říci - ticho až k němu se nesoucí, až k němu proznívající moc.

To, co líčí perské pojetí světa o působení Ahrimanově, s tím není v rozporu. Neboť toto pojetí světa nemá na mysli Ahrimanovu působnost v oblasti rozvoje lidské duše, nýbrž ve světě, který s lidským duševním světem bezprostředně hraničí. Tato

Ahrimanova činnost sice částečně doléhá ze sousedícího duchového světa až do duševního světa lidí, ale přímo do něho nezasahuje.

Toto přímé zasahování bylo umožněno právě teprve v časovém úseku, který začal asi před pěti stoletími.

Tak stojí člověk na konci vývojového proudu, v jehož průběhu vzešla jeho bytost z božské duchovosti, která nakonec *sama o sobě odumírá* v abstraktní lidské inteligenci.

Člověk nezůstal ve sférách této božské duchovosti, z nichž vzešel.

Co započalo před pěti stoletími pro lidské vědomí, to se pro celek jeho bytosti, chápaný v širším rozsahu, uskutečnilo už v době, kdy se na Zemi odehrálo viditelné mystérium Golgoty. Tehdy došlo k tomu - nevnímately pro vědomí, jaké se v té době vyskytovalo u většiny lidí -, že vývoj lidstva poznenáhlu sklouzával ze světa, v němž Ahriman měl málo moci, do světa, v němž má velikou moc. Toto sklouzávání do jiné vrstvy vesmírné existence se dovršilo právě v patnáctém století.

Vliv Ahrimanův na člověka v této vrstvě vesmírné existence je proto možný a může působit ničivě, protože v této vrstvě *odumřela* božská působnost spřízněná s člověkem. Ale člověk nemohl dospět k rozvoji svobodné vůle nijak jinak než tím, že se vydal do sféry, ve které božské duchové bytosti spjaté s ním od prvopočátku pozbyly života.

Z hlediska kosmického se v podstatě tohoto vývoje projevuje mystérium Slunce. S tím, co člověk byl s to vnímat ve Slunci až do onoho významného obratu vývoje lidstva, byly spjaty božské duchové bytosti jeho prapůvodu. *Tyto bytosti* se od Slunce odloučily a zanechaly na něm jenom svůj odumřelý odlesk, takže člověk už ze Slunce může přijímat do své tělesnosti jenom sílu odumřelých myšlenek.

Avšak tyto bytosti vyslaly ze Slunce na Zem Krista. Ten spojil pro spásu lidstva *svou* bytost s odumřelostí božského duchového bytí v říši Ahrimanově. Lidstvo tak má dvojí možnost, jež je zárukou jeho svobody: obrátit se ke Kristu v onom duchovním smýšlení, jaké se podvědomě vyskytovalo při sestupu od vnímavosti pro nadsmyslovou duchovou existenci až k používání inteligence, nyní však vědomě; nebo se chtít cítit v odloučení od této duchové existence a tím propadnout orientaci odpovídající mocností ahrimanským.

V této situaci je lidstvo od počátku patnáctého století. Ta je připravována - neboť ve vývoji se všechno děje pozvolna - už od mystéria Golgoty, jež jako největší událost Země je určeno k tomu, aby zachránilo člověka od zhouby, jíž musí být vystaven, protože má být svobodnou bytostí.

Dalo by se teď říci: K čemu doposud ze strany lidstva v této situaci došlo, to se událo napolo nevědomě. A tímto napolo nevědomým způsobem to vedlo k dobrým stránkám názoru na přírodu, žijícího v abstraktních idejích, a k leckterým právě tak dobrým zásadám v uspořádání života.

Ale tato doba, kdy člověk směl rozvíjet nevědomě svůj život v nebezpečné sféře Ahrimanově, skončila.

Někdo, kdo bádá v duchovém světě, *musí* dnes upozorňovat lidstvo na duchovou skutečnost, že Michael převzal duchové vedení záležitostí lidstva. Michael to, co má uskutečnit, uskutečňuje tak, že tím lidi neovlivňuje; ale *lidé* mohou Michaela svobodně následovat, aby s Kristovou silou zase našli cestu ven ze sféry Ahrimanovy, do níž se museli nutně dostat.

Kdo se může poctivě, z nejhlubší bytosti své duše, cítit sjednocen s anthroposofií, ten chápe správně poslání a působení Michaelovo. A anthroposofie by chtěla být poselstvím o tomto Michaelově poslání.

Další vůdčí myšlenky pro Anthroposojickou společnost, rozesílané z Goetheana

1. Po cestách, jimiž lidstvo sestupovalo po stupních duchovního vývoje až k rozvoji inteligence, stoupá Michael zase vzhůru. Jenomže po oněch cestách, po nichž moudrost sestoupila až ke svému poslednímu stupni, k inteligenci, povede Michael vzhůru vůli.
2. Způsob, jak Michael od této chvíle ve vývoji světa svou cestu *pouze ukazuje*, takže člověk po ní může putovat svobodně, odlišuje *nynější* Michaelovo vedení ode všech dřívějších archandělských vůdcovství, dokonce i od dřívějších vůdcovství samotného Michaela. Tato vůdcovství v člověku *působila*; nespokojovala se s tím, že by pouze *ukazovala své působení*, takže člověk tehdy nemohl být ve své vlastní působnosti svobodný.
3. Toto *pochopit a uznat* je současnou úlohou člověka, aby mohl nalézt celou duší cestu pro svého ducha přiměřeně možnostem a požadavkům věku Michaelova.

GA 26